

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 110/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen aiotaanko valmistuvassa eläinsuojelulain uudistuksessa kieltää uskonnollisilla rituaaleilla tuotetun lihan teurastus, maahantuonti ja myynti Suomessa ja millä tavoin hallitus aikoo tehostaa laittomien rituaaliteurastusten valvontaa?

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Lea Mäkipään /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 110/2016 vp:

Aiotaanko valmistuvassa eläinsuojelulain uudistuksessa kieltää uskonnollisilla rituaaleilla tuotetun lihan teurastus, maahantuonti ja myynti Suomessa ja millä tavoin hallitus aikoo tehostaa laittomien rituaaliteurastusten valvontaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Euroopan unionissa säädetään uskonnollisista syistä tehtävästä teurastuksesta neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1099/2009 eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä (lopetusasetus). Lopetusasetuksen 4 artiklan 4 kohdassa sallitaan poikkeus verenlaskua edeltävästä tainnutusvaatimuksesta, kun on kyse uskonnollisista syistä tapahtuvasta teurastuksesta, joka tehdään teurastamossa. Kuitenkin asetuksen 26 artiklan 2 kohdan c-alakohdan mukaan jäsenvaltiot voivat antaa kansallisia sääntöjä uskonnollisista syistä tapahtuvasta teurastuksesta, kun näiden sääntöjen tarkoituksena on varmistaa eläinten suojelu lopetusasetusta laajemmin.

Eläinsuojelulain (247/1996) 33 §:ssä säädetään eläimen teurastuksessa noudatettavista yleisistä periaatteista. Eläin on pääsääntöisesti tainnutettava tai lopetettava ennen verenlaskun aloittamista. Kotitarvekäyttöön teurastettava siipikarjaan kuuluva eläin saadaan kuitenkin teurastaa katkaisemalla kaula nopeasti terävällä aseella ilman edeltävää tainnutusta. Siipikarjaa koskeva poikkeus ei koske sileälataisia lintuja, kuten strutsia ja emuja.

Uskonnollisista syistä noudatettavasta erityisestä teurastustavasta säädetään lain 33 b §:ssä. Uskonnollista syistä tapahtuvaa erityistä teurastustapaa noudatettaessa eläin on tainnutettava samanaikaisesti verenlaskun aloittamisen kanssa. Siipikarjaan kuuluvaa eläintä ei kuitenkaan tarvitse tainnuttaa. Uskonnollisista syistä tapahtuvaa teurastusta voidaan tehdä vain teurastamossa tarkastuseläinlääkärin läsnä ollessa. Käytännössä teurastustapaa noudatetaan muutamissa teurastamoissa Suomessa. Teurastettavat eläimet ovat nautoja ja lampaista ja ne tainnutetaan aina ennen verenlaskun aloittamista, koska eläimen tainnutaminen yhtä aikaa verenlaskun aloittamisen kanssa on koettu käytännössä vaikeaksi toteuttaa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 110/2016 vp

Kuten edellä on todettu, lopetusasetus sallii uskonnollisista syistä tapahtuvan tainnuttamatta teurastuksen. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää tästä lopetusasetusta tiukempia säännöksiä. Eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen ohjausryhmässä on käsitelty uskonnollisista syistä tapahtuvaa teurastusta koskevan säännöksen uudistamistarpeita. Ohjausryhmä linjasi, että jatkossa kaikki eläimet tulisi aina tainnuttaa ennen verenlaskun aloittamista. Ohjausryhmässä ei ole käsitelty tainnuttamatta teurastetun lihan maahantuonnin tai myynnin kieltämistä.

Tainnuttamatta teurastetun lihan maahantuonnin ja myynnin sääntelyssä on otettava huomioon tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevat EU-oikeudelliset periaatteet. EU-jäsenvaltioiden väliset tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä. Lähtökohtaisesti muissa jäsenvaltioissa laillisesti markkinoille saatetut tuotteet on hyväksyttävä markkinoille koko unionin alueella. Tainnuttamatta teurastetun lihan maahantuontia ja myyntiä koskevaa kieltoa voitaisiin näin ollen pitää EU-oikeudessa kiellettynä toimenpiteenä. Tainnuttamatta teurastetun lihan kaupan sääntelyssä on otettava huomioon myös sen liittynyt Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja Suomen perustuslaissa suojattuun uskonnonvapauteen.

EU-komissio on kiinnittänyt aktiivisesti huomiota uskonnollisista syistä tapahtuvan teurastuksen yleistymiseen viime vuosina Euroopassa. Teurastusmäärät ylittävät useassa maassa selvästi kyseisen maan uskonnollisten yhteisöjen kuluttaman määrän. Kuitenkin lopetusasetuksessa uskonnollisista syistä tapahtuva teurastus on tarkoitettu nimenomaan uskonnollisten yhteisöjen tarpeisiin. Parhailaan komissio selvittää tarkemmin tainnuttamatta teurastettujen eläinten lukumääriä jäsenvaltioissa. EU on myös tukenut muun muassa DIALREL (Encouraging Dialogue on issues of Religious Slaughter)-projektia, jonka tarkoituksena oli lisätä sidosryhmien välistä keskustelua uskonnollisista syistä tapahtuvasta teurastuksesta sekä edistää hyvien toimintatapojen omaksumista teurastuskäytäntöihin, ja selvittänyt tainnuttamatta teurastetun lihan pakkausmerkinnän käyttöä elintarvikkeissa.

Laiton tainnuttamatta teurastaminen ei todennäköisesti ole kovin yleinen ongelma Suomessa. Käytännössä sitä torjutaan esimerkiksi siten, että eläinten pitäjät harkitsevat, kenelle eläimensä myyvät. Toisaalta parhailaan Suomessa on suunnitteilla nimenomaan halal-teurastukseen erikoistunut teurastamo. Kyseisessä teurastamossa kaikki eläimet on tarkoitus tainnuttaa tavanomaiseen tapaan ennen verenlaskua. Nykyisessä toimintaympäristössä halal-lihan tuottaminen Suomessa on paras keino ennaltaehkäistä lainsäädännön vastaisia teurastusmenettelyitä.

Helsingissä 18.3.2016

Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen

MMM 435/01.06.01/2016